

**МІЖНАРОДНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА НАРОЩУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ
(НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОГО ІНСТИТУТУ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ)**

В статье рассмотрены стратегические ориентиры развития нашего общества, а именно последипломное педагогическое образование как приоритетная отрасль образовательных систем в развитых странах.

Исследован международный опыт в научной, научно-методической, воспитательной работе, а также опыт повышения квалификации педагогических кадров в Украине. Определенные наработки в указанных направлениях освещены в международной деятельности Закарпатского института последипломного педагогического образования.

Ключевые слова: *последипломное педагогическое образование, непрерывное повышение квалификации, педагогические кадры, международное сотрудничество.*

The article deals with the strategic goals of our society, mostly the postgraduate pedagogical education as a priority sector of the educational systems in developed countries. Foreign experience is considered in scientific, educational, educational and methodical and upbringing work, and experience of training the teaching staff in Ukraine. Certain achievements in these areas are highlighted in international cooperation of Zakarpatsky Institute of Postgraduate Pedagogical Education.

Key words: *postgraduate pedagogical education, continuous advanced training, teaching staff, international partnerships*

Епоха, що настала, є епохою змін, інновацій, інтелекту, що диктує умови життя, висуває нові вимоги до людини та суспільства. Якісно нові зміни в суспільстві переконують, що більшою цінністю є неповторна людська особистість з її нахилами, вподобаннями, обдаруваннями. За роки незалежності України в системі післядипломної педагогічної освіти відбулися суттєві інституційні, організаційно-управлінські, кадрові, змістові, технологічні зміни, що зумовили трансформацію інститутів удосконалення вчителів в інститути (академії) післядипломної педагогічної освіти.

Неперервну освіту зараз розглядають як провідну умову збагачення творчого потенціалу особистості, засіб реалізації її здібностей, а також зростання професійної компетентності, удосконалення здобутих знань, умінь та навичок тощо [1]. Вона є стратегічним орієнтиром розвитку нашого суспільства, а післядипломна педагогічна освіта (ППО) – пріоритетною галуззю освітніх систем розвинених країн. Упроваджуючи нововведення в систему післядипломної педагогічної освіти, науково-педагогічні працівники здійснюють перші кроки до світових європейських та міжнародних стандартів.

Розділ II. Проблеми розвитку обдарованості у позашкільних навчальних закладах

Застосовуючи закордонний досвід і досвід підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в Україні, віднаходимо точки перетину, які умовно можна ідентифікувати за такими параметрами:

- 1) освіта впродовж життя або неперервна освіта;
- 2) інформальна освіта;
- 3) напівочна освіта (тобто, очно-заочна та дистанційна);
- 4) курси з різною тривалістю навчання;
- 5) традиційні технології, зокрема:

а) мікро-викладання, рефлексивний аналіз, метод кейсів, творчі звіти та презентації, off-line консультації, chat-on-line;

б) багаторівнева диференціація, що передбачає врахування професійного рівня вчителя, його педагогічного досвіду і наявних освітніх потреб [2].

В основі концепції розвитку міжнародної діяльності ІППО є прагнення України до євроінтеграції. Ключовим аспектом постає зорієнтованість на виконання, положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також планів її імплементації на основі принципів демократизму, відкритості, гуманності й толерантності.

Міжнародна діяльність ІППО здійснюється за окремою Програмою розвитку міжнародних зв'язків до 2020 року, зокрема:

- сприяння співпраці наукових працівників із колегами сусідніх держав;
- фандрейзинг;
- залучення ІППО до участі в міжнародних проектах;
- співробітництво з міжнародними освітніми установами, агенціями та організаціями;
- організація стажувань, підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних кадрів за кордоном;
- використання міжнародного досвіду в науковій, навчальній, навчально-методичній, студентам педагогічних ВНЗ у залученні до європейської програми «Молодь у дії» тощо.

Головними завданнями міжнародної співпраці є ефективне використання набутого досвіду, його поширення; сприяння підвищенню професійного рівня педагогічних і науково-педагогічних працівників інституту та інших навчальних закладів України.

На сучасному етапі ми можемо говорити про певні здобутки у зазначених напрямках. Першим спільним українсько-словацьким проектом став проект «Школа без кордонів», реалізований у 2009–2010 рр. у межах гранту «Відкриваємо двері для нових можливостей співпраці», фінансованого норвезьким Фондом підтримки громадської діяльності. Проект було спрямовано на налагодження контактів і розвиток співробітництва між навчальними закладами, що функціонують у зоні українсько-словацького кордону. У рамках проекту проведено чотири навчальні семінари у Словаччині (Братислава, Кошіце, Сніні, Калужі) для 20 педагогічних працівників (учителів та методистів) з прикордонних областей – учителів української мови зі Словаччини та вчителів словацької мови з України.

Контакти, що зав'язалися під час реалізації «Школи без кордонів» між педагогічними і науково-педагогічними працівниками обох країн, сприяли подальшій співпраці на рівні

навчальних закладів: обмін учнями, вчителями, проведення семінарів, круглих столів, підвищення кваліфікації, професійної майстерності. Розширення партнерського кола сприяло збільшенню можливостей щодо впровадження євроінтеграційних процесів. Проект було реалізовано на базі Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти (ЗІППО) у партнерстві з Донецьким, Житомирським, Одеським ІППО.

У межах проекту проведено шість навчальних шестиденних семінарів в Ужгороді (2), Одесі (1), Високих Татрах (1), Братиславі (1), Кошице (1). Теми європейських цінностей та громадянства, безпеки, європейських інституцій, економічних аспектів інтеграційних процесів у Європі, над якими працювали учасники проекту, є основою спільної методичної праці «Посібник тренера». За фінансової підтримки урядової агенції розвитку міжнародної допомоги SlovakAid, словацького представництва Konrad Adenauer Stiftung та мережею освітньої європейської організації EUNET реалізовано проект «Європа в школі – 2» (2013–2015), як результат партнерства ЗІППО-СЕР започатковано проектом «Європа в школі» (2010–2012).

У проекті «Європа в школі – 2» взяли участь працівники ЗНЗ, методисти, науково-педагогічні працівники ІППО Донецької, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Чернігівської областей та м. Київ.

Під час проекту проведено три семінари в Словаччині та дев'ять регіональних семінарів в Україні (Ужгород, Івано-Франківськ, Львів, Полтава, Чернігів, Житомир, Київ, Миколаїв, Одеса). У ході навчальних семінарів учасники не лише поглиблювали знання з питань євроінтеграції, ознайомлювалися з досвідом словацьких колег та мали змогу бачити вигоди-невигоди інтегрованої в ЄС країни, ознайомитися з європейською системою освіти.

Результатом проведених заходів у межах проекту є розроблення теми Робочого зошита трансформаційних процесів Словаччини та Чехії. Зошит є посібником, що переводить діяльність вчителя на новий технологічний рівень інтеграції у вітчизняний освітній процес європейських пріоритетів.

Декілька років на базі Закарпатського ІППО успішно працюють волонтери Корпусу Миру (у рамках угоди «Україна – США»). Вони ознайомлюють слухачів із культурою, літературою, мовою як еталоном комунікації, сучасними технологіями навчання; виступають експертами випускних робіт; координують проектну діяльність вчителів іноземної мови. Така співпраця розширює та збагачує мовно-комунікативний діапазон учителів, надає можливості модернізації методичних доробок, що дає змогу застосовувати набутий досвід у практичній діяльності. Освітні послуги вчителі іноземної мови отримують від волонтера Пеггі Волтон та Денні Робертсона, директора організації, які мотивують учителів до саморозвитку, вдосконалення професійної майстерності.

Співпраця України з країнами ЄС (Словаччина, Угорщина) сприяє ефективній комунікації та розширенню можливостей науково-педагогічних працівників до впровадження сучасних методик і технологій щодо професійного зростання.

Окрім цього Закарпатський ІППО нарощує потенціал між навчальними закладами області та країн-сусідів. Підтримано та надається методична допомога в здійсненні обмінів делегаціями в межах міжнародного партнерства з 48 ЗНЗ області, що підтримують

партнерські зв'язки з 95 навчальними закладами, установами, організаціями інших країн, зокрема 53 навчальними закладами Угорщини, 17 – Словаччини, по 6 – Польщі та Румунії, 5 – Чехії, 3 – Великобританії, 2 – Сербії, по 1 – Хорватії, Німеччини, Австрії, Словенії, США, Росії, Македонії.

На базі Інституту організовано чотири міжнародні літні школи, дві з яких у Закарпатті (2014, 2015 рр., більше 80 дітей учнівського віку), одна в Словаччині (2013 р.) та одна в Чехії (2015 р.). Їх учасниками були науково-педагогічні працівники педагогічних ВНЗ та молодих учителів, які протягом тижневого перебування в гостях активно навчалися спільно з колегами Словаччини, Чехії, Боснії та Герцеговини. Важливим етапом науково-методичного забезпечення співпраці закладу із закордонними партнерами стало проведення Закарпатським ІІПО Міжнародної науково-практичної конференції «Реалії та перспективи євроінтеграційного розвитку післядипломної педагогічної освіти України» (28–30 жовтня 2015 р.). Серед організаторів був ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, співголовою оргкомітету – В. В. Олійник (ректор). У роботі конференції брали участь 258 учасників з України, Угорщини, Словаччини, Чехії, Польщі, США, серед яких 34 доктора наук, 21 професор і 104 кандидата педагогічних наук, науково-педагогічні працівники ВНЗ області, представники методичної служби, керівники ЗНЗ та вчителі краю [6].

Учасники конференції зазначили, що адаптація української післядипломної педагогічної освіти до європейського освітнього простору є складним і тривалим процесом, що залежить від високого професіоналізму педагогічних кадрів, які працюють у цій сфері, а також від позитивної мотивації, рівня професійного розвитку та самореалізації педагогічних працівників.

Передумовою наближення післядипломної педагогічної освіти України до європейських стандартів якості освіти є вдосконалення нормативно-правового, матеріально-технічного, наукового, науково-методичного, інформаційного та кадрового забезпечення. Також одним із наступних кроків ІІПО має бути приєднання до програм ЄС «Горизонт – 2020» та освітнього проекту ЕРАЗМУС+, що підтримує проекти, партнерства, заходи та мобільність у сфері освіти.

Використані літературні джерела

1. Про затвердження Галузевої концепції розвитку неперервної педагогічної освіти [текст] : наказ Міністерства освіти і науки України від 14 серп. 2013 р. № 1176 // Вища школа. – 2013. – № 9. – С. 103–113.
2. Палько Т. В. Реформування системи післядипломної педагогічної освіти в Україні: Шлях до євроінтеграції [текст] / Т. В. Палько // ScienceRise : Scientific Journal. – 2015. – № 11/ 5 (16) – С. 33–37.

Bibliography

1. Pro zatverdzhennia Haluzevoi kontseptsii rozvytku neperervnoi pedahohichnoi osvity [tekst] : nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 14 serp. 2013 r. № 1176 // Vyshcha shkola. – 2013. – № 9. – S. 103–113.
2. Palko T. V. Reformuvannia systemy pislidyplomnoi pedahohichnoi osvity v Ukraini: Shliakh do yevrointehratsii [tekst] / T. V. Palko // ScienceRise : Scientific Journal. – 2015. – № 11/ 5 (16) – S. 33–37.